

Afgørelser – Reg. nr.: 00888.01

Fredningen vedrører: Rømø - Ophævet

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 27-11-1952

Fredningsnævnet

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

IKKE FREDET
INDHOLDSFORTEGNELSE

- Kændelses af 27/11 1952 [ofn - 1083/51] om
ophævelse af

Kendelse af ~~25~~ 27/9 1951 [nævn] - fuldt
ud citeret - om fredning, status quo og
udsigte

531 SKÆRBÆK

1112 III NØ

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 27/11 1952)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende
matrikelnumre:

Kongsmark og Kirkeby, Rømø

Gældende matrikulært kortbilag:

5/

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1952, den 27. november, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1083/51 vedrørende fredning af arealer af 2. klitrække på Rømø.

I den af fredningsnævnet for Tønder amt den 27. september 1951 afsagte kendelse hedder det:

"Ved nævnets kendelse af 15. september 1943 frededes efter begæring af Danmarks Naturfredningsforening visse arealer på Rømø, hvilken begæring omfattede fredning af 2den klitrække fra amtsvejen i nord til småfolksvejen i syd, men ved kendelsen udtoges klitrækken fra fredningen, idet man under hensyn til, at fredningen iøvrigt giver et samlet, omfattende og fuldgyldigt udsnit af Rømos natur og til de begrænsede muligheder for sommerhusbebyggelse på Rømø veg tilbage fra at frede 2den klitrække, dog at den undergaves bebyggelsesindskrænkninger, idet bygningstegninger skal forelægges nævnet til godkendelse, hvorhos bygningerne skal være eenfamiliehuse i en etage med kvist(e) eller mansard og opførte med en mindste afstand af 50 meter.

Denne kendelse, der forelagdes Overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 19³, hvorhos den påankedes af 2 lodsejere, stadfæstedes ved overfredningsnævnets kendelse af 22. oktober 1947.

Naturfredningsrådet har nu ved skrivelse af 10. februar 1951 anbefalet, at der foretages en supplerende fredning, idet 2den klitrække nu foreslås fredet, således at arealet kommer til at henligge i sin naturlige tilstand, idet bebyggelse og opsætning af skæmmende genstande forbydes.

Det foreslåede areal - ca. 45 ha.- strækker sig dog fra det Christian Bleeg tilhørende grundstykke parcel 16 kortblad 9 delvis af art. 4 Juvre nord for amtsvejen og kun til det ved den gamle skinnevej liggende frk. Lemanda Tagholm tilhørende grundstykke parcel 404/45 af kortblad 8 delvis af art. 58 Kongsmark, således at klitrækken syd for den gamle skinnevej er fri, bortset fra fornævnte bebyggelsesindskrænkning.

Som grund for fredningen har rådet anført, dels at den gamle fred-

ning ikke har vist sig at være til hinder for et ret betydeligt sommerhusbyggeri, dels at det har vist sig, at Rømø, efter at dæmningen er blevet fuldført, besøges af et betydeligt antal turister, og det gøres gældende, at disse, der hovedsagelig søger Lakolk, bør have fri udsigt til de karakteristiske klitter, der ligger øst for Lakolk, hinsides strandene og lukker for udsigten.

Nævnet har derefter i møde den 8. marts 1951 vedtaget at træde i funktion og samtidig foretaget besigtigelse.

Endvidere har nævnet indkaldt de interesserede til åstedsmøde og til forhandlingsmøde på hotel Rømø i Kongsmark den 28. august 1951.

På mødet mødte af 27 private lodsejere 12, der alle protesterede mod fredningen, idet de gjorde gældende, at de ikke burde betages adgangen til at bygge sommerhuse på grundstykkerne, da der, når grundene på Lakolk slipper op, vil blive stærk efterspørgsel efter grundene i klitrækken, der da vil være den eneste udvidelsesmulighed for bebyggelsen ved Lakolk.

Tønder amt har dog som ejer af ialt ca. 13 ha. tiltrådt fredningen og frafaldet erstatningskrav.

Rømø sogneråd har udtalt, at det finder, at hensynet til almenheden er tilstrækkeligt iagttaget ved den nuværende bygningskontrol og henvist til de i kommunen gældende retningslinier for sommerhusbyggeri, hvoraf fremgår, at grundene som hovedregel skal have et arealindhold af 1000 m², at der på hver grund kun må opføres een enkelt beboelse, at kun 1/10 af arealet må bebygges, og at ingen bygning må lægges på en klittop eller så nær ved en sådan, at bygningen rager væsentlig over toppen, hvorhos husene skal ligge med gavlene i øst-vest.

Det er nævnet bekendt, at Rømø, der kun har 7-800 indbyggere, om sommeren søges af et betydeligt antal turister. Af dagspressen fremgår således, at dæmningen i august 1951 befores af ca. 12.000 motorkøretøjer. Hovedparten søger ad amtsvejen til stranden, hvor der lige inden 1ste klitrække er indrettet parkeringsplads, og mange derfra sydpå til bebyggelsen ved Lakolk, hvor klitterne er større, og hvor der er hotel m.v., og dette antal vil blive forøget, når der engang tilvejebringes vej fra parkeringspladsen ned til Lakolk.

Der er fra Lakolk en smuk udsigt over strandene til den ubrudte og ubebyggede anden klitrække, og nævnet finder, at det fremmede turistpublikum har krav på, at denne udsigt bevares fri for skæmmende bebyggelse, bevarende den naturlige tilstand og givende et indtryk af et smukt og uberørt klitlandskab, som ellers ikke findes i Sønderjylland,

og at dens bevaring er af væsentlig betydning for almenheden, hvorved bemærkes, at de ikke fredede klitlandskaber på Rømø må forventes at blive bebyggede med sommerhuse, og at den udstrakte fyrrebeplantning af øen dækker væsentlige klitarealer. Det anførte gælder dog ikke den nordligste spids af det inddragne område, hvor klitterne er lavere og ikke syner så stærkt og dels derfor, dels fordi turiststrømmen ikke kan påregnes i væsentlig grad at søge nordpå fra parkeringspladsen, findes fredning af strækningen nord for det af amtet ejede areal ved amtsvejen at være af mindre betydning for almenheden.

Idet bemærkes, at den udvikling turistbesøget på Lakolk er undergået, ikke har kunnet forudses i 1943, da Lakolk var uden nogensomhelst vejforbindelse og Rømø endnu ikke landfast, må nævnet nu finde det påkrævet at frede det af naturfredningsrådet foreslåede areal, dog kun fra og med fornævnte parcel 404/45 kortblad 8 Kongsmark og til og med de Tønder amt tilhørende parceller 43/4, 48/8 og 5 kortblad 9 af art. 270 Kongsmark.

Da der herefter levnes betydelige byggemuligheder i den øvrige del af 2' klitrække, og da der også andetsteds, på Røms østside, er sket sommerhusbebyggelse, finder nævnet ikke, at kommunens interesse i øens bebyggelse er gået for nær, såmeget mere som turisterne, for hvem klitrækkens naturskønhed må være en tiltrækning, også er af økonomisk betydning.

Som følge af det anførte pålægges der de nedennævnte grundstykker fredningsservitut gående ud på, at grundstykkerne skal henligge i deres naturlige tilstand, således at de ikke må opdyrkes eller beplantes, hvorhos der ikke på dem må opføres bygninger eller opstilles skæmmende genstande.

Med hensyn til erstatning bemærkes, at de private lodsejere har fordret erstatning beregnet efter priserne for byggegrunde, der i 1ste klitrække andrager 1-1½ kr. pr. m². Der har endnu ikke fundet noget salg sted i 2' klitrække, men en lodsejer hævder at have fået et tilbud på 1000 kr. for sit grundstykke, hvoraf 5700 m² er inddraget under fredningen, men han har på grund af den løbende fredningssag måttet afslå tilbudet.

Grundskyldsvurderingen for de fredede arealer er 20 kr. pr. ha.

Nævnet finder det ikke efter det foreliggende godtgjort, at area-lerne kan sælges som byggegrunde, da der ingen vejforbindelse er, og da parcellernes uhensigtsmæssige struktur vanskeliggør bebyggelse. På den anden side må det antages, at parcellernes handelsværdi er betyde- lig større end grundskylden, og erstatningen fastsættes herefter skøns-

mæssigt til kr. 100 pr. ha. for parcellerne mellem parcel 372/3 art. 39 til parcel 395/33 art. 42, begge inklusive, hvis struktur er særlig ugunstige, og til kr. 200 pr. ha. for de øvrige arealer.

Det ses ikke, at der ved kendelse gøres indgreb i det brug, der hidtil er blevet gjort af arealerne.

De tilkendte erstatninger udredes med $1/3$ af Tønder amt og med $2/3$ af statskassen.

Kendelsen tinglyses med fortrinsret som servitutstiftende på de nedenfor nævnte ejendomme som vedrørende de ved hver ejendom angivne parcelnumre eller dele deraf med areal angivet tilnærmelsesvis efter amtslandinspektørens opmåling og med erstatning som anført. Arealets grænser er nærmere angivet på den ved kendelsen vedhæftede matrikelskort, hvor de fredede arealer er indtegnede med rødt.

Under denne sag har nævnet endvidere inddraget spørgsmålet om fredning på samme måde som foran af den yderste skovfri spids af det staten (Klitvæsenet) tilhørende grundstykke art. 78 Kongsmark og 218 Kirkeby, idet det ved nævnets gennemgang af fredningen af 1943 har vist sig, at denne spids ikke er skovbevokset som forudsat, men henligger i permanent græsning og derfor - ligesom de ubevoksede nabogrundstykker - bør fredes.

Klitvæsenet har givet møde under sagen og har tiltrådt, at grundstykket, der afgrænses mod nord af art. 1 og 204 Kongsmark, mod vest af art. 160, 81, 4 og 5 af Kongsmark og mod syd af art. 348 Kirkeby fredes uden erstatning.

Herefter vil den yderste skovfri vestlige spids af dette grundstykke være at frede efter samme regler som de øvrige af denne kendelse omfattede grundstykker, dog uden erstatning, og kendelsen vil være at tinglyse med fortrinsret på de to nævnte artikelnumre."

I konklusionen bestemmes, at de pågældende grundstykker vil være at frede, således at de skal forblive henliggende i deres naturlige tilstand og således, at de ikke må opdyrkes eller beplantes, ligesom der ikke på dem må opføres bygninger eller opstilles skæmmende genstande.

Der er tillagt lodsejerne erstatninger på tilsammen 5.339 kr.

Kendelsen er forelagt overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 19, 3. stk., hvorhos den er ind^{lyst} indtænket af art. nr. 400/40, 392/28, Arthur Hagensen, H. Mathiesen og Holger H. Carl.

Overfredningsnævnet har den 5. juli 1952 besigtiget de pågældende arealer og forhandlet med Arthur Hagensen samt med flere andre lodsejere og andre i sagen interesserede.

Der er ikke under sagen anført omstændigheder, som ikke allerede forelå under behandlingen af den ved overfredningsnævnets kendelse af 22. oktober 1947 afsluttede sag vedrørende fredning af arealer på Rømø. Ved besigtigelsesmødet blev det oplyst, at bygningsmyndighederne på grundlag af lokale byggebestemmelser vil drage omsorg for, at der ikke bygges på klittoppene, og at byggegrunde får en sådan størrelse, at bebyggelsen bliver spredt.

Overfredningsnævnet vedtog herefter at ophæve kendelsen.

På overfredningsnævnets foranledning har Tønder amtsråd udtalt, at det er sindet for de amtskommunen tilhørende arealer ved vejen fra dæmningen til Lakolk at lade tinglyse en deklARATION, hvorefter der i en afstand af 75 m fra hver side af vejen kun kan opføres bygninger med samtykke fra fredningsnævnet for Tønder amt.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Tønder amt den 27. september 1951 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer af 2. klitrække på Rømø ophæves.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

F. Grage

overfredningsnævnets sekretær